

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Naar aanleiding van twee recente incidenten in Nederland waarbij watertaxi's waren betrokken, wil het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat meer inzicht krijgen in het bedrijfsmatige vervoer over water met vaartuigen van 12 personen of minder binnen Nederland. Met dit inzicht kunnen eventuele regelgeving en eisen aan het vervoer verder worden vormgegeven.

Op dit moment wordt deze categorie schepen niet volledig gedekt door de huidige regelgeving in de binnenvaart en de vraag rijst of regelgeving wenselijk is. Het ministerie van Infrastructuur wil meer inzicht krijgen in het aantal schepen, welke bedrijven daarachter staan, waar deze schepen varen en welke vaartuigen het betreft. Het ministerie laat daarom een kort en bondig onderzoek uitvoeren naar de omvang en karakteristieken van deze categorie schepen.

1.2 Doelstelling

Dit onderzoek moet bijdragen aan het verkrijgen van het inzicht in aard en omvang van de betrokken categorieën schepen. Aan de hand van dit inzicht kan het ministerie een analyse uitvoeren op de toepasselijke juridische kaders. De doelstelling van dit onderzoek is het opstellen van een rapportage naar de omvang, de karakteristieken en geografische spreiding van de categorie schepen die actief zijn in het bedrijfsmatig vervoeren van 12 of minder personen. Zodoende wordt gevolg gegeven aan de aanbeveling van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) om te komen tot eenduidige regels rond het bedrijfsmatig vervoer van 12 personen of minder.

1.3 Afbakening en begrippen

In dit onderzoek zijn de volgende deelmarkten in het bedrijfsmatig vervoer van schepen met minder dan 12 passagiers aangehouden. De indeling is gebaseerd op gesprekken met de verschillende deskundigen van brancheorganisatie, belangenorganisaties, verenigingen en bedrijven. Op basis hiervan is gekozen voor een pragmatische indeling om een goed beeld te schetsen. De deelmarkten zijn:

- a. Verhuur met schipper
- b. Rondvaartboten
- c. Watertaxi's en waterbussen
- d. Veerdiensten
- e. Historische vaartuigen
- f. Overig

Een aantal markten kan niet eenduidig worden toegewezen aan het bedrijfsmatig vervoer over water met minder dan 12 personen omdat deze soms net afwijkt of net niet past met de hoofddefinitie. Deze schepen worden hieronder nader toegelicht:

- Roei-/ Zeilverenigingen: Hoewel verenigingen (bijvoorbeeld gericht op roeien of zeilen) soms vaartuigen inzetten die tot en met 12 personen kunnen vervoeren en er sprake is van een betaling, valt deze groep buiten de scope van dit onderzoek. De activiteiten binnen deze verenigingen zijn doorgaans niet commercieel van aard en worden veelal gedragen door vrijwilligers. Omdat er geen winstoogmerk is en het gebruik van de schepen primair binnen een verenigingscontext (opleiding of recreatie) plaatsvindt, wordt deze categorie niet meegenomen.

- Zeilscholen: Zeilscholen houden zich in essentie bezig met het vervoer van personen over water, waarbij tegen betaling instructie en begeleiding wordt aangeboden. Er is duidelijk sprake van een beroepsmatige uitvoering, met professionele instructeurs die verantwoordelijk zijn voor de vaart en de veiligheid aan boord. Hoewel deze activiteiten raakvlakken hebben met bedrijfsmatig personenvervoer, is de definitie binnen dit onderzoek onderwerp van discussie. Zeilscholen zijn niet meegenomen. Het vervoer vindt namelijk plaats in het kader van educatie en sportieve ontwikkeling en niet primair als vervoersdienst van A naar B. Juist deze nuance maakt dat zeilscholen niet eenduidig binnen de afbakening van dit onderzoek vallen. De focus ligt hier op vervoer met een functioneel karakter, terwijl zeilscholen vooral gericht zijn op educatie en sportieve ontwikkeling.
- Sportvissers en duikbedrijven: Binnen de sportvisserij en de duiksport bevinden zich ook vaartuigen die worden ingezet met betalende passagiers. Deze vaartuigen worden dus bedrijfsmatig geëxploiteerd en kunnen voorzien zijn van bemanning. Omdat deze groep een overlap met verhuur met schipper kan hebben, is deze niet meegenomen.

In het onderzoek worden de volgende begrippen en termen gebruikt. Voor zover mogelijk zijn de begrippen en termen zoveel mogelijk aangesloten bij de gangbare omschrijvingen in de verkeersreglementen. Voor zover dat niet kan wordt aansluiting gezocht bij de uitgangspunten van het ministerie (bijvoorbeeld: bedrijfsmatig vervoer).

- Bedrijfsmatig vervoer over water: Het in de uitoefening van een beroep of bedrijf met een schip vervoeren van maximaal 12 personen, buiten de bemanning. Vervoer wordt gedefinieerd als iedere verplaatsing van personen door anderen (bemanning) over het water.
- Klein vaartuig: Een klein vaartuig heeft een lengte van minder dan 20 m.
- Passagiersschip: Een passagiersschip is een schip dat bestemd is (gebouwd of ingericht) voor het vervoer van meer dan twaalf passagiers.
- Pleziervaartuig: Dit zijn (volgens de Wet Pleziervaartuigen 2016) vaartuigen bestemd voor sport- en vrijetijdsoepleinden, niet zijnde een waterscooter ongeacht het type of de wijze van voortstuwing, met een romplengte van 2,5 tot 24 meter;
- Snelle motorboot: Een snel klein schip (korter dan 20 m.) dat sneller kan varen dan 20 km. per uur ten opzichte van het water (niet ten opzichte van de grond). Een aparte categorie snelle motorboten vormen de RIB-boten (Rigid Inflatable Boats). Deze zijn gemaakt van lichtgewicht sterk kunststofmateriaal, aluminium, of opblaasbaar duurzaam en stevig materiaal (Hypalon of PVC).

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft het profiel van de deelmarkt verhuur met schipper, de karakteristieken, omvang van het aantal schepen en de geografische verdeling. Hoofdstuk 3 doet dat op dezelfde wijze voor rondvaartboten; hoofdstuk 4 voor watertaxi's en waterbussen; hoofdstuk 5 voor veerdiensten en overzetveren en hoofdstuk 6 voor historische vaartuigen. Tenslotte vat hoofdstuk 7 de uitkomsten samen.

2 Verhuur met schipper

2.1 Profiel

Deze categorie betreft het algemeen verhuur van vaartuigen met schipper en onderscheidt zich duidelijk van vormen zoals rondvaartboten, watertaxi's, waterbussen, veerdiensten of historische schepen. Het gaat hier om vaartuigen die op aanvraag beschikbaar zijn voor een groep passagiers, vaak voor een dagtocht of een langere periode op het binnenwater. Denk bijvoorbeeld aan een dagtocht over de Friese meren of door de Biesbosch. Wat deze vorm van vervoer uniek maakt, is het "charter-karakter": de klant bepaalt in overleg met de schipper de route, bestemming en duur van de tocht. In tegenstelling tot openbaar toegankelijke diensten met vaste dienstregelingen, is deze vorm van vervoer volledig afgestemd op de wensen van de gebruiker. Het is daarmee een flexibele en persoonlijke vorm van watervervoer, waarbij maatwerk centraal staat.

Figuur 1: Verhuur van RIB-boot met schipper.

2.2 Karakteristieken

Voor de verhuur met schipper zijn een zestal vaartuigtypen geïdentificeerd die in deze deelmarkt worden ingezet, dit zijn; kajuitmotorboot, kajuitzeilboot, open motorboot, open zeilboot, de sloep en de snelle motorboot. Het vervolg van deze paragraaf geeft een beschrijving van eenieder van deze type vaartuigen, als volgt:

- **Kajuitmotorboot:** een kajuitmotorboot of kruiser is een motorboot met een gesloten opbouw (kajuit) uitgerust met een binnenboordmotor en voorzieningen voor verblijf aan boord, zoals slaappleatsen (2-6 slaappleatsen), toilet en een keuken. De boten zijn meestal tussen 7 en 15 m. en vervaardigd van staal, polyester of aluminium. De boten varen meestal met een snelheid van 12 t/m 15 km. p/u. Het gebruik valt te vergelijken met een drijvende camper voor waterrecreatie. Sommige modellen zijn ook ingericht voor een meer (semi-)permanent verblijf aan boord.
- **Kajuitzeilboot:** een kajuitzeilboot heeft een overdekte leefruimte (kajuit) en biedt daardoor meer comfort voor lange vaartochten dan een open zeilboot (zonder kajuit). De kajuit wordt met name gebruikt voor overnachten, koken en schuilen bij slecht weer. Dit maakt de boot geschikt voor lange vaarvakanties. De zeilboot heeft 1 of meerdere masten met zeilen voor voortstuwing met wind. Er is altijd een kleine hulpmotor beschikbaar voor nood of het binnenvaren van een haven.
- **Open motorboot:** een open motorboot is een kleine tot middelgrote motorboot, meestal tussen de 3 en 7 meter, met een buitenboordmotor (soms binnenboord) zonder kajuit of overdekking. Alle zitplaatsen en besturing zijn in de openlucht. Open motorboten zijn ideaal voor korte tochten, dagrecreatie, vissen of personenvervoer over water. Deze categorie omvat een breed scala zoals visboten, consoleboten, bijboten, werkboten en kleine pleziervaartuigen. Open motorboten zijn gebouwd van polyester, aluminium, rubber of hout.

- Open zeilboot: een open zeilboot heeft geen afgesloten kajuit of een slaapgelegenheid. Het schip is meestal tussen de 2 en 8 m. lang en volledig open van boven. Meestal heeft de boot één mast en wordt door wind voortgestuwd. Voor het binnenlopen van een haven is er meestal een kleine buitenboordmotor. Open zeilboten worden gebruikt voor recreatie, instructie en wedstrijden.
- Sloep: een sloep is een van de meest voorkomende en populaire pleziervaartuigen in Nederland. Meestal is sprake van een open motorboot, soms met een overkapping, ontworpen voor recreatief gebruik op binnenwater, gericht op rustig en comfortabel varen. De lengte is meestal tussen de 5 en 10 m. Een bijzondere plaats wordt hierbij ingenomen door de notarisboot. Een notarisboot is een bijzondere stijlvolle, ruime sloep met klassieke vormen, vaak gebouwd van hout of polyester met teakhoutaccenten. Ze zijn vaak wat groter dan een gewone sloep en hebben vaak een bijzondere uitstraling en comfort met banken en met kussens in een U-vorm. Ze zijn doorgaans geschikt voor 6 tot 10 personen. Met name bij de sloepen, notarisboten of pramen wordt door de respondenten een hoog percentage “verhuur met schipper” genoemd. In Amsterdam is dit zelfs 20% van het totaal aandeel verhuurde boten. Uit de consultatieronde onder betrokken bedrijven blijkt dit in de rest van Nederland lager te liggen, namelijk maximaal 10%. Het aandeel van de notarisboot groeit trendmatig.
- Snelle motorboot: een snelle motorboot wordt ook vaak aangeduid als speedboot, powerboat, RIB-boot of sportboot. Zij zijn speciaal ontworpen voor hoge snelheden en wendbaarheid. De boten zijn gebouwd van polyester, aluminium of carbon. Vaak is sprake van (meerdere) buitenboordmotoren, een grote binnenboordmotor of een Z-drive. De snelheid is doorgaans 60 tot 80 km p/u maar kan oplopen tot maximaal 120 km p/u. De karakteristiek van een snelle boot is dat een rondvaart wordt gemaakt meestal zonder vast schema (Van A naar A) en zonder tussenhaltes. Deze snelle motorboten worden vrijwel altijd met bemanning verhuurd. Watertaxi's maken ook deel uit van deze groep.

2.3 Omvang aantal schepen

Om de omvang van het aantal schepen te achterhalen zijn verschillende instanties benaderd, die schepen of exploitanten registreren, als volgt:

- Het Kadaster stelt schepen te boek en registreert de eigenaar. Dit is de zogenaamde “teboekstelling schip”. Het schip krijgt dan een brandmerk met een uniek identificatienummer. Daarna ligt het eigendom vast in de openbare registers van het Kadaster. Het Kadaster geeft aan dat niet alle schepen worden geregistreerd. De eigenaar en het schip zijn bij registratie bekend, maar niets is bekend over het gebruik (exploitatie);
- De Kamer van Koophandel registreert bedrijven in het Handelsregister en deelt deze in op basis van een SBI Code¹. Tabel 1 geeft daar een overzicht van.

Tabel 1: Aantal bedrijven per SBI-code

SBI - code	Omschrijving	Aantal bedrijven
5030	Vervoer over water	7.256
50300	Personenvervoer over water	1.476
56111	Exploitatie van restaurants	20.603
56300	Exploitatie van drinkgelegenheden	10.079
77210	Verhuur en lease recreatie- en sportartikelen	2.002
9200	Exploitatie van loterijen, kansspelen en kansspelautomaten	178

Bron: KVK Bedrijventeller, September 2025

¹ Ieder bedrijf dat zich inschrijft in het Handelsregister krijgt één of meer SBI-codes. Een SBI-code is een getal van vijf cijfers en geeft aan wat de activiteit van een bedrijf of organisatie is. Jij omschrijft wat je bedrijf doet en daarna geeft KVK je de bijbehorende SBI-code. Voor elke bedrijfsactiviteit krijg je een aparte SBI-code.

SBI-code 50300² bevat het personenvervoer over water, waar waarschijnlijk de meeste schepen in de doelgroep onder vallen. Hier vallen de volgende categorieën onder:

- Verhuur van pleziervaartuigen met bemanning voor vervoer op binnenwateren
- Exploitatie van rondvaartboten en excursies op binnenwateren
- Veerdiensten voor passagiers met of zonder voertuig op binnenwateren

De KVK heeft alleen informatie over waar bedrijven ingeschreven staan en niet over de schepen die zij hebben. Hoe lang die zijn en of die bedrijfsmatig worden ingezet of niet. Bovendien is het niet zeker of de plaats van registratie ook het werkgebied is van de schepen.

- De Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW) verzorgt in Nederland de registratie van voertuigen. Registratie is verplicht voor vaartuigen tot 20 meter lang en die sneller kunnen dan 20 kilometer per uur. De officiële registraties geven geen aantallen schepen in het bedrijfsmatig vervoer over water met minder dan 12 personen. Daarmee valt de categorie boten die langzamer dan 20 km uur buitenbeeld. Verder geeft de registratie niet aan of een schip voor bedrijfsmatig vervoer wordt gebruikt of niet.

Alle drie instanties kunnen niet aangeven om hoeveel schepen in de doelgroep het gaat. Daarom zijn voor het bepalen van de omvang van de deelmarkt verhuur met schipper diverse betrokken partijen en overheidsinstanties geraadpleegd. Dit betreft onder andere HISWA-RECRON, Waterrecreatie Nederland en Vaarplezier³. Bij het vaststellen van de omvang van deze deelmarkt is primair gebruikgemaakt van de volgende publicaties van Waterrecreatie Nederland:

- Basisvisie Recreatietoervaart Nederland 2020-2025 (BRTN) (Waterrecreatie Nederland, 2021).
- Detecting boats using satellite images and deep learning: The case of The Netherlands (Koutsaris, 2024).
- Rapportage Watersportonderzoek 2024 (Waterrecreatie Nederland, 2025).

Misschien wel het belangrijkste getal voor het bepalen van de grootte van deze deelmarkt is het totaal aantal vaartuigen op de binnenwateren. De publicaties van Waterrecreatie Nederland geven een aantal schattingen die dit proberen te duiden. Een publicatie uit 2021 schat het totaal aantal recreatieve vaartuigen op de binnenwateren op ongeveer 500.000. Van deze 500.000 schepen wordt geschat dat 400.000 daarvan zich op het water begeven (Waterrecreatie Nederland, 2021).

Een recent ontwikkeld AI-model dat zich focust op het herkennen van schepen op satellietbeelden geeft een telling van 211.237 schepen, waarvan 181.734 op het water en 29.503 op het land (Koutsaris, 2024). De satellietbeelden gebruikt voor deze analyse zijn afkomstig uit juni, juli, augustus 2023, er wordt een nauwkeurigheid van 95% gerapporteerd voor herkenning op het water en 25% op het land. Vaartuigen die overdekt zijn gesteld worden niet meegenomen in de telling. In 2025 is een update gepresenteerd van het AI-model, maar deze heeft geen nieuwe inzichten opgeleverd die van belang is voor dit onderzoek.

De meest recente publicatie van Waterrecreatie Nederland die is geraadpleegd is de “Rapportage Watersportonderzoek 2024”. In deze publicatie wordt het bezit van watersportgoederen aangegeven per watersport goed. Een overzicht van de vaartuigen die vallen binnen de kaders van dit onderzoek wordt getoond in Tabel 2, waarin een totaal van 425.000 vaartuigen is geïdentificeerd.

² Deze code omvat geen andere SBI codes waar vermoedelijk ook schepen in zitten, zoals:

- De uitbating van restaurants en bars aan boord van schepen als deze door andere eenheden wordt uitgevoerd: SBI codes: 5611, 5630
- Verhuur van pleziervaartuigen en jachten zonder bemanning. SBI code 7721
- Exploitatie van drijvende casino's die geen passagiers vervoeren, SBI code 9200

³ Vaarplezier is een opleidingsinstituut dat zich richt op het toegankelijk en praktijkgericht aanbieden van vaaropleidingen en praktijktrainingen

Tabel 2: Overzicht watersportgoederen.

Sloep	
Open zeilboot	25.000
Snelle motorboot	60.000
Kajuitmotorboot	60.000
Kajuit zeilschip	40.000
Open boot	90.000
Totaal	425.000

Bron: Rapportage Watersportonderzoek 2024, Juni 2025 van Waterrecreatie Nederland.

De schattingen van deze verschillende onderzoeken lopen uiteen tussen de 200.000 tot 500.000 schepen/vaarmiddelen. De uitkomsten van het satellietbeeld onderzoek indiceren dat de eerdere schattingen van zo'n 500.000 schepen wellicht wat aan de hoge kant is, maar dit is een nieuwe techniek waarvan de betrouwbaarheid nog verder moet worden onderzocht. Voor het vervolg van dit onderzoek worden de schattingen van Tabel 2 gebruikt. Deze schatting is lijn met de schattingen die zijn genoemd in de gesprekken met de verzekeringsmaatschappijen die schepen verzekeren.

Met een schatting van het totaal aantal vaartuigen en de splitsing per vaartuigtype, wordt het mogelijk een schatting te maken van het aantal vaartuigen dat tot en met twaalf personen kan vervoeren, dat wordt verhuurd en waarbij een schipper aanwezig is. Op basis van de gesprekken met de bedrijven en instanties nemen wij aan dat het grootste deel van deze recreatieve vaartuigen nagenoeg allemaal kleine schepen zijn en dat deze normaliter minder dan twaalf passagiers vervoeren.

Een publicatie van de Waterkampioen uitgegeven door ANWB omtrent 2015 presenteert de uitkomst van een onderzoek onder 1.900 watersporters met de vraag op deze booteigenaren geïnteresseerd zijn in de verhuur of het delen van hun boot. Daarvan geeft zo'n 3% aan hierin geïnteresseerd te zijn en nog eens 6% geeft aan wel geïnteresseerd te zijn in het delen van de boot.

Sinds 2015 is de markt rondom schipverhuur wel wat veranderd. De opkomst van peer-to-peer platforms blijft niet onopgemerkt tijdens de interviews die zijn uitgevoerd en ook voor de bedrijfsmatige verhuur biedt de digitalisering steeds meer opties om aan een breed publiek te verhuren. Belangrijke peer to peer platformen zijn Barqo, Boat24, Botentehuur.nl, Click & Boat, Getmyboat en HISWA Rental. De opkomst van deze platforms maakt dat het anno 2025 gemakkelijker is een vaartuig (bedrijfsmatig) te verhuren voor scheepseigenaren in Nederland. We vinden het aannemelijk dat het percentage wat geïnteresseerd is in de verhuur eerder is toegenomen dan afgenomen. We gaan voor het vervolg van het onderzoek uit van een percentage tussen de 1% en 10% afhankelijk van het type vaartuig, resulterend in een gewogen gemiddelde tussen de 4,5% en 6%. Dit is gebaseerd op de meningen van en de gesprekken met de verzekeringswereld, bootverhuurders, Rijkswaterstaat en brancheorganisaties. De verkregen informatie is na verwerken bij hen geverifieerd en voorgelegd aan verschillende gekwalificeerde respondenten.

Respondenten zijn het erover eens dat in geen van de doelgroepen het aandeel 'verhuur met bemanning' groter is dan 10% (van het aandeel verhuurd). Een realistische inschatting is dat 8 tot 10% van de sloepen, 5-6% voor de open (motor)boten en 2 -3% voor de open zeilboten, kajuitzeilboten en kajuitmotorboten met bemanning worden verhuurd. Voor de snelle motorboten ligt het aandeel "verhuur met bemanning" het hoogst; waarschijnlijk op meer dan 80%. De schatting wordt weergegeven in Tabel 3.

Tabel 3: Berekening omvang verhuur met schipper.

Sloep	150.000	100%	8% - 10%	8% - 10%	1.200 (±275)
Open zeilboot	25.000	100%	2% - 4%	2% - 3%	20 (±10)
Snelle motorboot	60.000	100%	1% - 1%	80% - 95%	525 (±50)
Kajuitmotorboot	60.000	100%	2% - 4%	2% - 3%	50 (±25)
Kajuit zeilschip	40.000	95%	2% - 4%	2% - 3%	30 (±15)
Open boot	90.000	100%	5% - 6%	5% - 6%	275 (±50)
Totaal	425.000				2.100 (±425)

Bron: Rapportage Watersportonderzoek 2024, Juni 2025 van Waterrecreatie Nederland. RWS en interviews.
 Bewerking Haskoning.

Notitie: *T.o.v. kolom 'Aantal'; ** T.o.v. kolom 'Kleiner dan 20m'; *** T.o.v. 'Waarvan met schipper'.

2.4 Geografische verdeling

Voor het bepalen van de verhuur met schipper wordt wederom gebruik gemaakt van het Watersportonderzoek 2024 van Waterrecreatie Nederland. In deze publicatie worden de bezochte provincies per vaartuigtype aangegeven, zoals aangegeven in Tabel 4.

Tabel 4: Bezochte provincies afgelopen drie jaar.

Varen & zeilen	Varen met kajuitmotorboot	Varen/zeilen met kajuitzeilboot	Varen met een sloep	Varen met open motorboot	Zeilen met open zeilboot
Groningen	10%	11%	5%	6%	5%
Friesland	32%	52%	15%	18%	43%
Drenthe	11%	3%	4%	6%	3%
Overijssel	20%	6%	14%	15%	8%
Gelderland	16%	8%	7%	8%	10%
Flevoland	10%	28%	3%	5%	15%
Utrecht	17%	6%	16%	12%	11%
Noord-Holland	22%	32%	24%	31%	23%
Zuid-Holland	27%	19%	25%	22%	16%
Zeeland	6%	14%	2%	8%	11%
Noord-Brabant	18%	4%	8%	14%	7%
Limburg	9%	1%	4%	3%	3%
Weet niet (meer)	1%	0%	1%	3%	1%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%

Bron: Rapportage Watersportonderzoek 2024, Juni 2025 van Waterrecreatie Nederland.

Notitie: Best bezochte provincie per vaartuigtype is gemarkeerd met rechthoekig vlak.

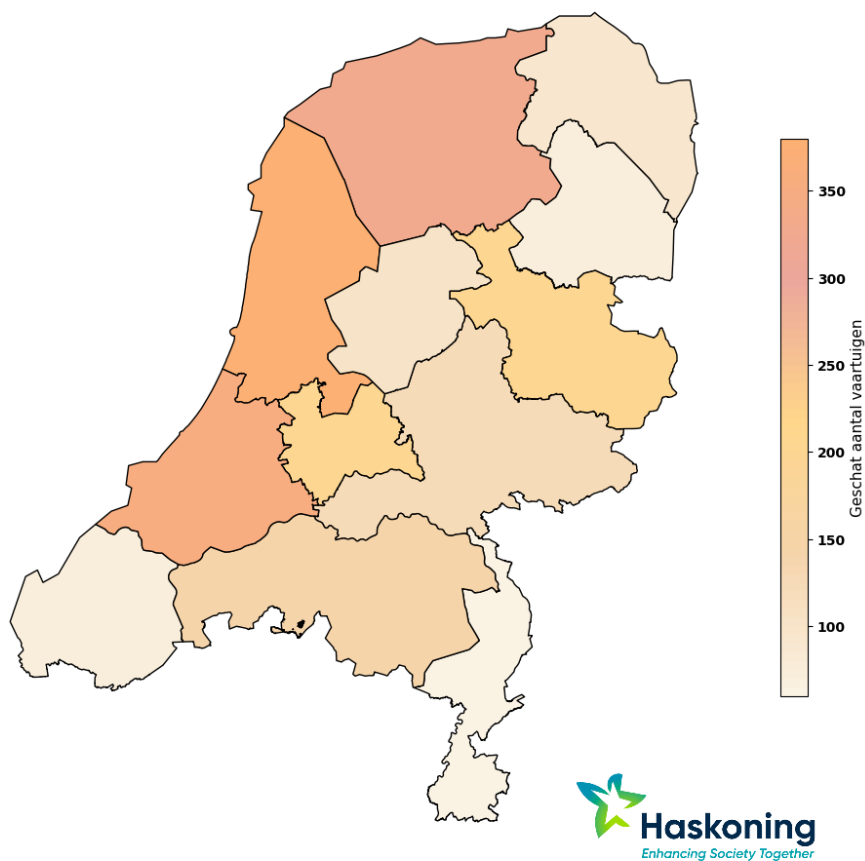
Wanneer het gewogen gemiddelde per provincie vermenigvuldigd wordt met het aantal geïdentificeerde schepen volgt het overzicht zoals in Tabel 5 en Figuur 2.

Tabel 5: Omvang van verhuur met schipper per provincie.

Provincie	Geschat aantal boten voor de verhuur						Totaal
	Kajuit-motorboot	Kajuit-zeilboot	Sloep	Open motorboot	Open zeilboot	Snelle motorboot	
Drenthe	3 (±1)	-	40 (±9)	10 (±2)	0 (±0)	20 (±2)	70 (±15)
Flevoland	3 (±1)	5 (±2)	30 (±6)	9 (±2)	2 (±1)	50 (±5)	100 (±20)
Friesland	8 (±4)	8 (±4)	140 (±30)	30 (±6)	6 (±3)	120 (±10)	325 (±60)
Gelderland	4 (±2)	1 (±1)	70 (±15)	15 (±3)	1 (±1)	30 (±3)	120 (±25)
Groningen	3 (±1)	2 (±1)	50 (±10)	10 (±2)	1 (±0)	30 (±3)	90 (±20)
Limburg	2 (±1)	-	40 (±9)	6 (±1)	0 (±0)	15 (±1)	60 (±10)
Noord-Brabant	5 (±2)	1 (±0)	80 (±15)	30 (±5)	1 (±0)	30 (±3)	140 (±30)
Noord-Holland	6 (±3)	5 (±3)	225 (±50)	60 (±10)	3 (±1)	70 (±7)	375 (±80)
Overijssel	5 (±3)	1 (±0)	130 (±30)	30 (±5)	1 (±1)	40 (±3)	200 (±40)
Utrecht	4 (±2)	1 (±0)	150 (±30)	20 (±4)	1 (±1)	30 (±3)	200 (±50)
Zeeland	2 (±1)	2 (±1)	20 (±4)	15 (±3)	1 (±1)	30 (±3)	70 (±10)
Zuid-Holland	7 (±3)	3 (±2)	225 (±50)	40 (±7)	2 (±1)	60 (±6)	350 (±70)
Totaal	50 (±30)	30 (±15)	1200 (±275)	275 (±50)	20 (±10)	525 (±50)	2100 (±425)

Verhuur met schipper komt het meest voor in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Friesland. Ook in Overijssel, Utrecht en Noord-Brabant is deze vorm van verhuur relatief gangbaar. In deze gebieden is het aanbod groter dan in andere provincies, wat wijst op een bredere inzet van begeleide vaartuigen voor recreatie of transport. Daarentegen komt verhuur met schipper het minst vaak voor in Groningen, Flevoland en Limburg, waar deze dienst slechts beperkt beschikbaar is.

A. Verhuur met Schipper per Provincie

Figuur 2: Verhuur met schipper per provincie.

3 Rondvaartboten

3.1 Profiel

De categorie rondvaartboten kenmerkt zich door het uitgesproken recreatieve karakter. In tegenstelling tot vervoersdiensten die mensen van A naar B brengen, draait het bij rondvaarten juist om de beleving van de tocht zelf: men vertrekt en eindigt op dezelfde locatie. Rondvaartboten zijn een populaire toeristische dienst, vaak gericht op het verkennen van steden, natuurgebieden of historische waterwegen. Ze varen meestal volgens een vaste route en zijn sterk seizoensgebonden, met pieken in de lente en zomermaanden. Het doel is niet functioneel vervoer, maar ontspanning, sightseeing en het bieden van een unieke ervaring op het water.

Figuur 3: Kleine rondvaartboot in Dordrecht.

Figuur 4: Rondvaart met sloep door grachten.

3.2 Karakteristieken

Een rondvaartboot is speciaal ontworpen om passagiers comfortabel en veilig te vervoeren tijdens recreatieve dagtochten over water, bijvoorbeeld in steden, natuurgebieden of toeristische regio's. De meeste rondvaartboten zijn gebouwd voor commercieel gebruik en geschikt voor het vervoer van meer dan 12 personen. Rondvaartboten met een capaciteit tot en met 12 personen hebben doorgaans een lengte van 6 tot 10 meter en een geringe diepgang, waardoor ze geschikt zijn voor gebruik op stadswater.

In stedelijke en natuurlijke omgevingen worden deze boten steeds vaker elektrisch aangedreven. Op een volle accu kunnen zij doorgaans 4 tot 8 uur emissieloos varen. Ook sloepen en notarisboten, zoals eerder omschreven, worden regelmatig ingezet voor rondvaarten binnen deze deelmarkt.

3.3 Omvang aantal schepen

Voor het bepalen van de omvang van de rondvaartboten is gebruik gemaakt de interviews en deskresearch. Deskresearch is gestart met het analyseren van rondvaartdiensten die zijn aangeboden op boekings- en advertentie websites, zoals dagjeuit.nl en tripadvisor.com. Deze eerste stap gaf een overzicht van een honderdtal rondvaartaanbieders geschikt per provincie.

Tijdens verschillende interviews is ingegaan op de omvang en het operatiegebied van deze rondvaartboten. In het interview met Waterrecreatie Nederland is uitgebreid ingegaan op de actieve gebieden, deze werden voor de rondvaart geschat op Amsterdam, Utrecht, Leiden, Haarlem, Dordrecht, , Den Bosch, Sneek en Leeuwarden, evenals bestemmingen zoals de Loosdrechtse Plassen, de Biesbosch, de Maasplassen en de Friese meren. Op basis van deze informatie is met behulp van verschillende VVV-websites en Google Maps de eerder informatie op basis van dagjeuit.nl en tripadvisor.com gevalideerd en aangevuld.

Voor de steden Amsterdam en Utrecht is ook gebruik gemaakt van een aantal publicaties van de betreffende gemeente. De Grachtenmonitor geeft aan dat er een totaal van 556 rondvaartboten rondvaart in Amsterdam, waarvan een groot deel beschikbaar is voor de onbemande vaart. Als we kijken naar de doelgroep en de onbemande vaart en de kleine vaartuigen niet meetellen, dan zijn er 25 schepen interessant voor dit onderzoek. Maar is er ook nog een groep van 173 vergunde gecertificeerde rondvaartboten waarvan het onduidelijk waar deze voor worden gebruikt of hoe groot ze zijn. Dit leidt tot een brede inschatting van tussen de 25 tot 198 compacte rondvaartboten in Amsterdam. Vaarplezier.nl schat het aantal rondvaartboten in Amsterdam tot en met 12 personen met schipper op 50 tot 75 boten.

In totaal zijn er een kleine duizend rondvaartboten geïdentificeerd waarvan meer dan de helft actief is in Amsterdam. Wanneer we specifiek kijken naar rondvaartboten met maximaal 12 passagiers hebben wij tenminste 141 rondvaartboten geïdentificeerd en schatten dat dit nog op kan lopen tot 200.

Bij het identificeren van de rondvaartboten is er soms enig overlap met deelmarkt verhuur met schipper. Op een aantal plekken worden rondvaarten aangeboden, waar het na wat nauwere inspectie eerder lijkt op een 'Rondje varen', vergelijkbaar met een charter karakteristiek. Deze schatting van circa 200 rondvaartboten bevat die diensten die nagenoeg altijd vaste routes varen en de route ook echt bepaald wordt door de scheepseigenaar. De passagiers kunnen uit verschillende gezelschappen bestaan maar het is niet uitsluitend een privé tour waar dat met een charter wel is. Een uitdagende categorie is de rondvaart in Giethoorn. Hier zijn meer dan 21 rondvaartboten geïdentificeerd, welke allemaal meer dan 12 passagiers vervoeren. In Giethoorn is echter ook hele grote groep fluisterboten die beschikbaar is voor de verhuur. Deze groep wordt geschat op zo'n duizend verhuurobjecten, maar deze worden meestal zonder schipper verhuurd.

3.4 Geografische verdeling

Rondvaartboten zijn in heel Nederland actief met de nadruk op Noord-Holland met historische stadsdelen in Amsterdam, Haarlem en Alkmaar. De provincies Zuid-Holland, Utrecht en Noord-Brabant volgen met bijvoorbeeld rondvaarten in de steden Utrecht, Drechtsteden, Delft, Leiden, Amersfoort en Den Bosch. Kleine rondvaartboten met minder dan 12 passagiers zijn in heel Nederland actief, met de nadruk op

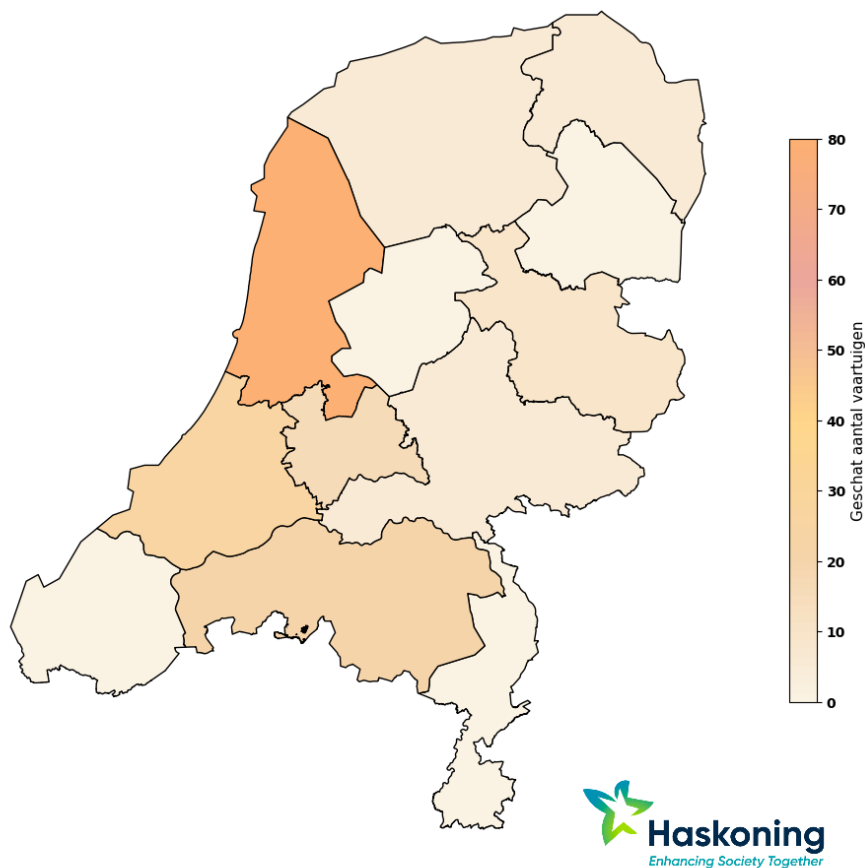
toeristische attracties in steden en natuurgebieden (o.a. Biesbosch, Maasplassen, Waddenzee). Het overzicht per provincie is getoond in Tabel 6 en in Figuur 5.

Tabel 6: Omvang van rondvaartboten per provincie.

Drenthe	2	-
Flevoland	4	-
Friesland	43	5 (±1)
Gelderland	18	5
Groningen	22	6 (±1)
Limburg	13	-
Noord-Brabant	45	20 (±3)
Noord-Holland	622	80 (±15)
Overijssel	57	9
Utrecht	37	15 (±8)
Zeeland	10	0
Zuid-Holland	80	25 (±2)
Totaal	953	165 (±30)

Bron: Beleef de Biesbosch, Dagjeuit, Drenthe.nl, Google Maps, Grachtenmonitor, Hart van Limburg, Tripadvisor, VVV (Deventer.info, In Alkmaar, In Delft, Ontdek Utrecht, Visit Groningen, Visit Haarlem, Visit Leiden, Visit Nijmegen, Visit Zwolle, We are Roermond, Zin in Den Bosch). Bewerking door Haskoning.

B. Rondvaartboten per Provincie

Figuur 5: Rondvaartboten per provincie.

4 Watertaxi's en Waterbussen

4.1 Profiel

Deze categorie van vervoer over water kenmerkt zich door een openbaar vervoer-karakter: je stapt eenvoudig in, betaalt een vast tarief en hoeft geen algemene voorwaarden te ondertekenen. Het vervoer is toegankelijk voor iedereen en wordt uitgevoerd volgens een vaste dienstregeling of via een flexibele route waarbij reizigers van halte naar halte kunnen reizen.

Een goed voorbeeld hiervan is de waterbus, die functioneert als een reguliere bus, maar dan over water. Deze dienst vaart volgens een vaste dienstregeling, bedient meerdere haltes en is toegankelijk voor iedereen. Reizigers kunnen vaak gewoon inchecken met een OV-chipkaart. De waterbus tussen Rotterdam, Dordrecht en Kinderdijk is een bekend voorbeeld. De watertaxi daarentegen biedt een flexibelere vorm van vervoer. Hoewel het ook openbaar toegankelijk kan zijn, werken watertaxi's meestal op afroep en zonder vaste dienstregeling (met uitzondering van de watertaxi's in Rotterdam en naar de Waddenzee). In tegenstelling tot de waterbus kies je hier zelf je vertrek- en aankomstlocatie binnen het netwerk. Hierdoor lijkt het meer op een taxi dan op een bus.

Figuur 6: Watertaxi Rotterdam.

4.2 Karakteristieken

Een watertaxi is een snelle boot die passagiers – vergelijkbaar met een reguliere taxi op de weg – tegen betaling van punt A naar punt B vervoert over water. Deze boten zijn doorgaans geschikt voor 6 tot 12 personen en varen met snelheden tussen de 30 en 50 kilometer per uur. Watertaxi's worden niet verhuurd; de dienst wordt aangeboden op basis van een vooraf afgesproken route of eindbestemming, waarvoor een vergoeding wordt betaald. Een waterbus is een groter vaartuig dat onder andere wordt ingezet op de Maas in en rondom Rotterdam. Uit ons onderzoek blijkt dat deze waterbussen zonder uitzondering meer dan 12 passagiers vervoeren. Daarmee vallen ze buiten de reikwijdte van dit onderzoek.

Een aparte groep watertaxi zijn zogenaamde "Hoppers". Rederij Stromma in Amsterdam biedt zogenoemde 'transferdiensten' aan tussen vaste haltes met watertaxi-achtige kenmerken. Deze diensten zijn niet volledig flexibel en lijken misschien nog eerder op een waterbus met vaste haltes dan op een watertaxi. Hoewel zij transferdiensten aanbieden, wordt er niet expliciet gecommuniceerd dat het om 'watertaxi' of 'waterbus'-diensten gaat, zoals dat bijvoorbeeld in Rotterdam wel het geval is.

4.3 Omvang aantal schepen

Voor het bepalen van de omvang van de watertaxi's is gebruik gemaakt de interviews en uitgebreid deskresearch. Deskresearch is gestart met het analyseren van aanbieders van watertaxi's en waterbussen. Watertaxi's zijn vooral actief in het Rotterdamse havengebied en de stadshavens met 24 taxischepen en 50 haltes. In Friesland en Groningen zijn 7 waddentaxi's actief die verbindingen tussen het vasteland en de Waddeneilanden onderhouden. In Amsterdam beschikt rederij Stromma over circa 10 schepen met schipper, geschikt voor maximaal 12 passagiers. Deze schepen (Hoppers) hebben wij in het totaaloverzicht van watertaxi's opgenomen.

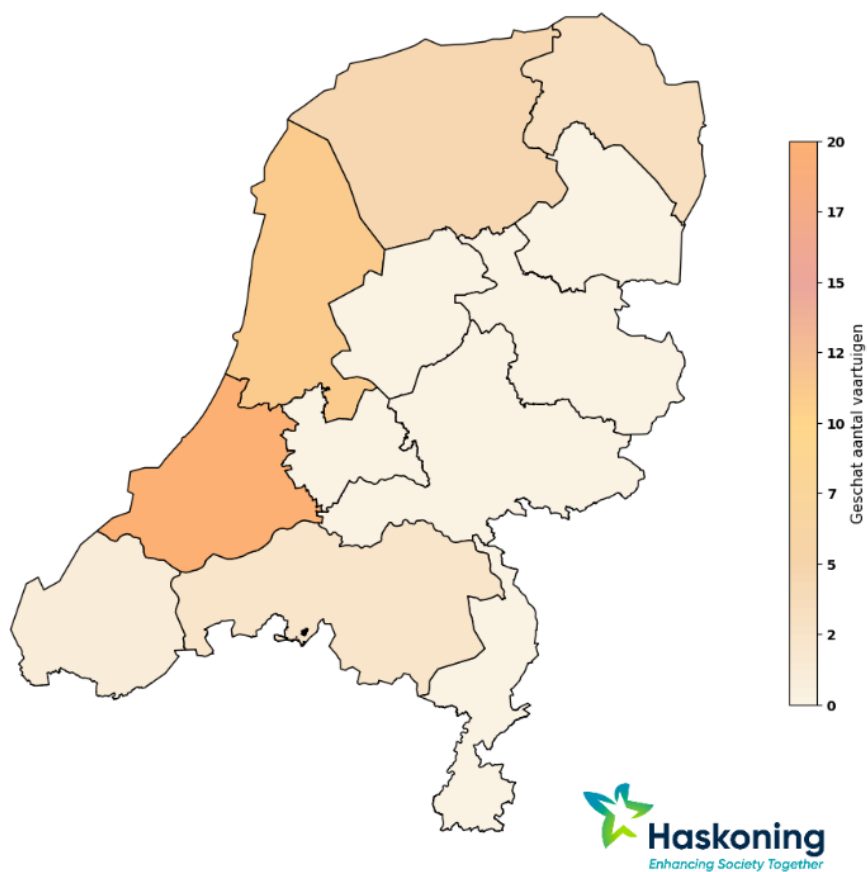
4.4 Geografische verdeling

Het overzicht per provincie wordt weergegeven in Tabel 7 en Figuur 7.

Tabel 7: Omvang van watertaxi's per provincie.

Drenthe	-	-
Flevoland	-	-
Friesland	4	4
Gelderland	1	-
Groningen	3	3
Limburg	-	-
Noord-Brabant	2	2
Noord-Holland	10	10
Overijssel	-	-
Utrecht	-	-
Zeeland	1	1
Zuid-Holland	24	12 (±6)
Totaal	45	30

C. Watertaxi's en waterbussen per Provincie

Figuur 7: Watertaxi's per provincie.

5 Veerponten en overzetveren

5.1 Profiel

Veerdiensten vertonen veel overeenkomsten met de Waterbus en Watertaxi in hun openbaar vervoer-karakter: ze zijn openbaar toegankelijk, hanteren vaste tarieven en varen volgens een dienstregeling. Het belangrijkste verschil zit echter in het type verbinding, de snelheid en de aard van het vervoer. Waar de waterbus en watertaxi vaak meerdere haltes bedienen binnen stedelijke of regionale netwerken, richt een veerdienst zich doorgaans op een directe oversteek tussen twee vaste punten, zoals tussen een eiland en het vasteland. Daarnaast bieden veerdiensten vaak de mogelijkheid om niet alleen personen, maar ook voertuigen zoals fietsen, scooters en zelfs auto's mee te nemen. Dit maakt ze functioneel voor zowel voetgangers als gemotoriseerd verkeer en onderscheidt ze van de meer passagiersgerichte waterbus en watertaxi. De dienstregeling van veerdiensten is meestal frequent en kan seizoensgebonden zijn, afhankelijk van de locatie en het type verbinding.

Figuur 8: Pont in Earnewâld.

5.2 Karakteristieken

De veerponten en overzetveren die binnen de kaders van dit onderzoek vallen, betreffen kleinere vaartuigen. Deze ponten worden voornamelijk ingezet voor het oversteken van kleinere wateren en zijn qua formaat beperkt tot het vervoeren van passagiers en eventueel fietsen. Het gaat hierbij vooral om motor- en elektroveerponten, evenals kabel- en kettingveerponten. Daarnaast zijn er enkele kleine ponten die gebruikmaken van zonne-energie of functioneren als roeiboot met buitenboordmotor.

5.3 Omvang aantal schepen

Voor het bepalen van de omvang van de veerponten en overzetveren is uitgebreid deskresearch uitgevoerd. De deskresearch begon met een analyse van rondvaartdiensten die vermeld staan in het overzicht van de Vrienden van Veerponten (veerponten.nl). Deze diensten zijn afzonderlijk beoordeeld en geclassificeerd naar schepen met minder of meer dan 12 passagiers, en met of zonder schipper. Voor deze classificatie is gebruik gemaakt van de beschikbare informatie op de betreffende websites en van beeldmateriaal. De uitkomsten zijn geverifieerd bij de Vereniging van Eigenaren en Exploitanten van Overzetveren in Nederland (V.E.E.O.N).

5.4 Geografische verdeling

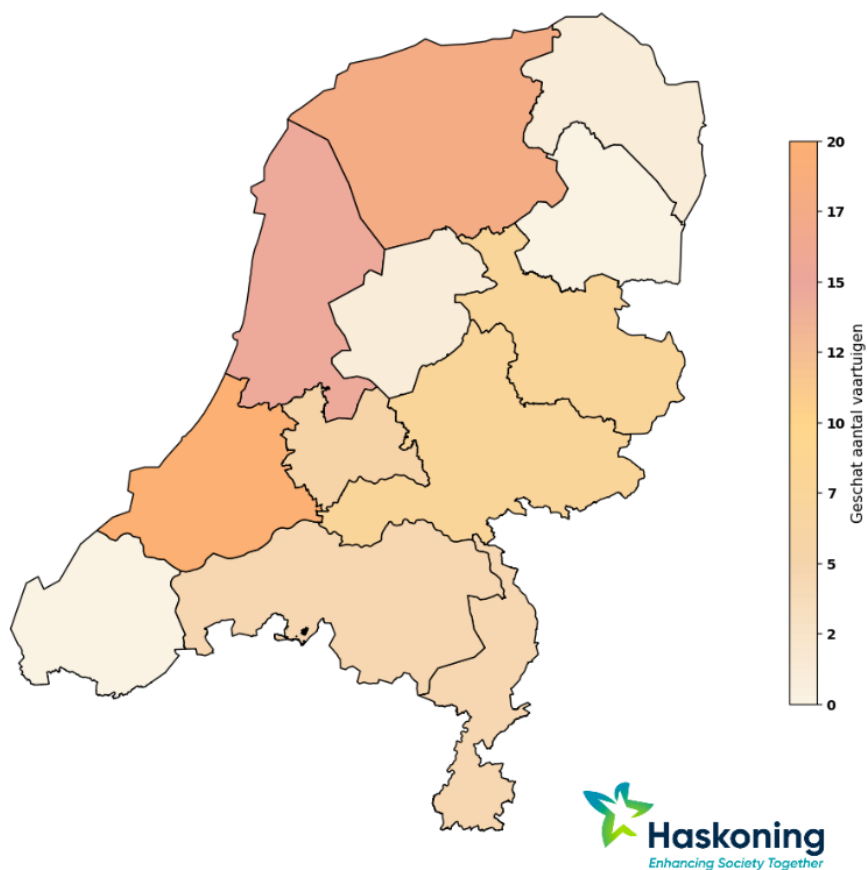
Veerdiensten zijn in heel Nederland actief met de nadruk op de Randstad en Friesland. Het overzicht per provincie wordt weergegeven in Tabel 8 en Figuur 9.

Tabel 8: Omvang van veerponten per provincie.

Drenthe	6	-
Flevoland	6	1
Friesland	31	16
Gelderland	29	7
Groningen	12	1
Limburg	15	4
Noord-Brabant	24	4
Noord-Holland	61	13
Overijssel	29	7
Utrecht	24	5
Zeeland	15	-
Zuid-Holland	55	18
Totaal	307	76

Bron: Deskresearch op basis van Veerponten.nl en Google Maps. Bewerking Haskoning.

D. Veerponten en overzetveren per Provincie

Figuur 9: Veerponten en overzetveren per provincie.

6 Historische vaartuigen

6.1 Profiel

Deze vaartuigen zijn veelal in beheer van stichtingen of verenigingen en worden gekenmerkt door hun erfgoedwaarde en het behoud van maritieme geschiedenis. Hoewel het gebruik soms lijkt op chartervaart - waarbij de route en invulling in overleg met de klant worden bepaald - ligt de nadruk hier op het behoud en het actief gebruik van oude bedrijfsvaartuigen. De inzet is vaak recreatief of educatief van aard en draagt bij aan het zichtbaar houden van varend erfgoed op Nederlandse binnenwateren.

Figuur 10: Historisch vaartuig.

6.2 Karakteristieken

Historische vaartuigen zijn schepen die ouder zijn dan vijftig jaar en oorspronkelijk gebouwd zijn voor beroepsmatige activiteiten op het water, zoals vrachtvervoer, visserij, passagiersvervoer of sleepdiensten. Sommige van deze vaartuigen zijn meer dan een eeuw oud en worden gekoesterd vanwege hun culturele, historische of recreatieve waarde. Voor veel eigenaren vertegenwoordigen ze bovendien een grote emotionele betekenis. Vaak is er ook sprake van erfgoedwaarde, waarbij stichtingen of verenigingen worden opgericht om het behoud en de exploitatie van deze schepen te ondersteunen. Via deze organisaties worden middelen verzameld voor onderhoud, restauratie en het in de vaart houden van het schip.

De meeste historische schepen zijn gebouwd van hout of staal en herkenbaar aan hun traditionele rompvormen, tuigage en opbouw. Binnen deze categorie vormt de chartervloot een bijzondere groep: traditionele zeilschepen, ook wel bekend als de bruine zeilvloot, die zoveel mogelijk in hun oorspronkelijke staat worden behouden. Sommige van deze schepen zijn omgebouwd tot woonboot, andere zijn uitgerust met hutten voor het organiseren van vakantie-reizen. Bekende typen binnen deze vloot zijn de Tjalk, het Skûtsje, de Botter en de Lemsteraak. Een historisch motorschip dat vaak genoemd wordt is de Klipper.

Wat betreft capaciteit en afmetingen: een Klipperraak uit 1902 heeft bijvoorbeeld een lengte van 28 meter en is na ombouw geschikt als zeilend passagiersschip voor circa 20 personen. Skûtsjes en Bidders bieden doorgaans plaats aan 8 tot 12 passagiers, terwijl Lemsteraken geschikt zijn voor groepen van 8 tot maximaal 25 personen. Deze schepen worden vrijwel nooit zonder bemanning verhuurd, omdat het varen ermee specifieke kennis en ervaring vereist. Een uitzondering hierop vormt de Lemsteraak, die nog regelmatig zonder bemanning wordt verhuurd, aangezien de vaardigheid om met dit type schip te varen breder verspreid is.

6.3 Omvang aantal schepen

Bij de historische vaartuigen is doorgaans sprake van een klein percentage bedrijfsmatige inzet. Wanneer de vaartochten plaatsvinden in het kader van vrijwilligers- of verenigingswerk zijn deze niet bedrijfsmatig.

Binnen Nederland zijn ca. 6.000 historische vaartuigen actief, waarvan het overgrote deel niet wordt verhuurd. Volgens respondenten is naar schatting ca. 1% (60 schepen) actief met het verhuren van boten (2-4 keer per maand) en 2 % (120 schepen) sporadisch (enkele keren per jaar) actief met verhuur. Alle historische schepen (met uitzondering van enkele Lemsteraken) worden met bemanning verhuurd.

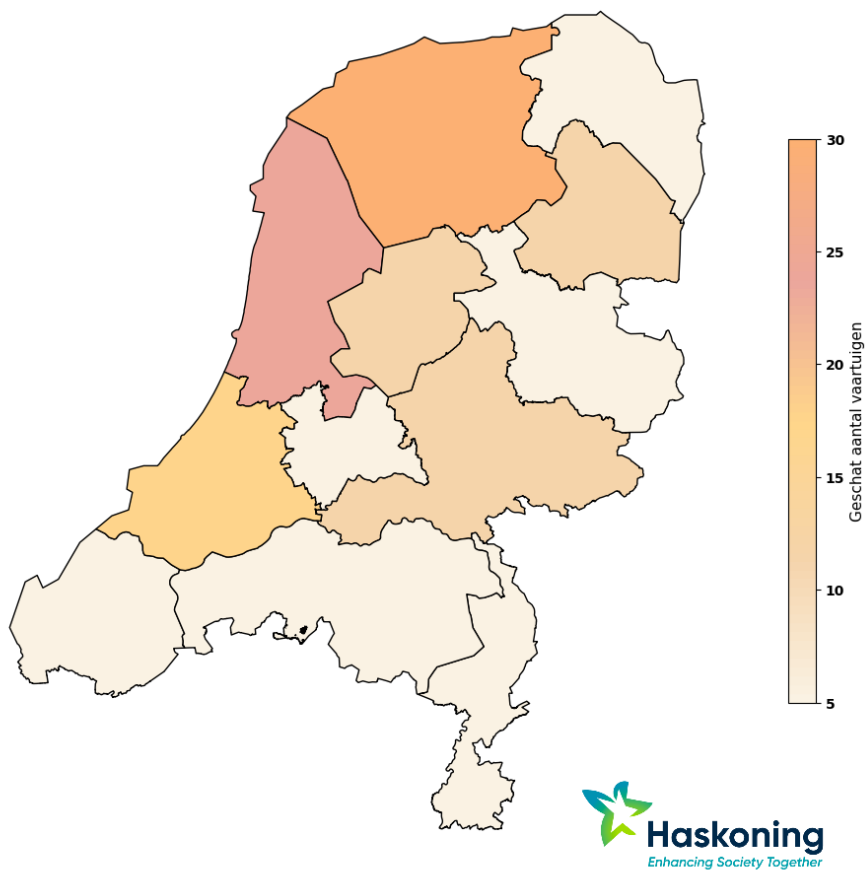
6.4 Geografische verdeling

De historische vaartuigen zijn geconcentreerd op plaatsen met erfgoedwaarde, zoals in Gelderland, Noord- en Zuid-Holland, Friesland, Flevoland en Drenthe. Dit wordt weergegeven in Tabel 9 en Figuur 11.

Tabel 9: Omvang van historische vaartuigen per provincie.

Drenthe	10
Flevoland	10
Friesland	25
Gelderland	10
Groningen	5
Limburg	5
Noord-Brabant	5
Noord-Holland	20
Overijssel	5
Utrecht	5
Zeeland	5
Zuid-Holland	15
Totaal	120

E. Historische vaartuigen per Provincie

Figuur 11: Historische vaartuigen per provincie.

7 Omvang per deelmarkt

7.1 Inleiding

Dit hoofdstuk duidt de omvang van de groep die het in de uitoefening van een beroep of bedrijf met een schip vervoeren van maximaal 12 personen, buiten de bemanning. Vervoer wordt gedefinieerd als iedere verplaatsing van personen door anderen (bemanning) over het water. Voor het bepalen van de omvang zijn er in totaal 10 interviews uitgevoerd en vijf overige belanghebbenden geraadpleegd. De bedrijven en organisaties zijn geselecteerd in overleg met de opdrachtgever en gebaseerd op onze kennis en ervaring van deze markt (expert opinion) en consultatie van brancheorganisaties

Deze zijn weergegeven in gegeven in Tabel 10 en Tabel 11.

Tabel 10: Overzicht interviews.

HISWA RECRON	Interview
BBZ	Interview
Waterrecreatie Nederland	Interview
Veeon	Interview
Friese Rondvaart Ondernemers	Interview
Stichting Vaarplezier	Interview
Dolphin Maritime	Interview
Driesprong Yachtcharters	Kort gesprek
Rijkswaterstaat en RDW	Interview en consultatie
Stichting Erfgoedhavens	Interview

Tabel 11: Overzicht belanghebbenden.

Raadpleging met overige belanghebbers
EOC
Eerdmans
Verbond van Verzekeraars
Unigarant/ ANWB
Kadaster

7.2 Totale omvang

De totale omvang van het aantal schepen wordt geschat op een kleine drieduizend vaartuigen, zoals getoond in Tabel 12.

Tabel 12: Totaaloverzicht van omvang per deelmarkt.

Verhuur met schipper	2.100 (±425)
Rondvaarten	165 (±30)
Watertaxi's	30 (±10)
Veerdiensten	76
Historische vaartuigen	120
Totaal	2.490 (±465)

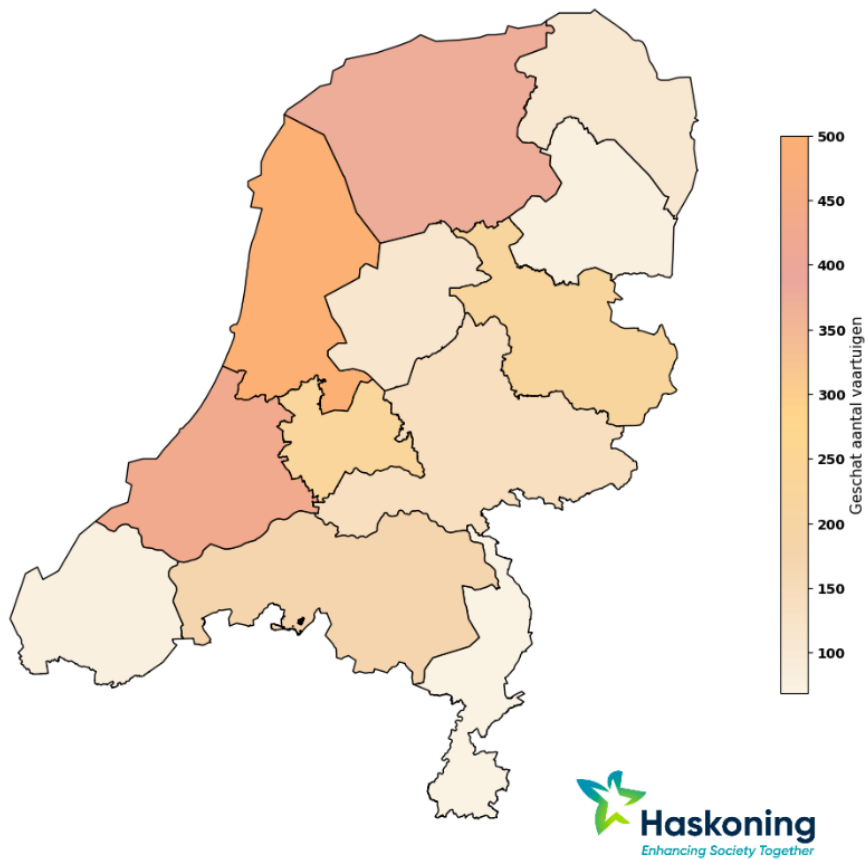
7.3 Totaal naar provincie

Uit de gegevens blijkt dat Noord-Holland met 500 (±95) vaartuigen de grootste concentratie kent, gevolgd door Zuid-Holland en Friesland. Deze provincies onderscheiden zich vooral door een hoge mate van commerciële vaaractiviteiten zoals rondvaarten en watertaxi's. In provincies als Drenthe, Limburg en Zeeland is het aanbod beperkter en ligt de nadruk vooral op verhuur met schipper en historische vaartuigen. Dit wordt weergegeven in Tabel 13, Figuur 12 en Figuur 13. Figuur 12: Totaal aantal schepen per provincie.

Tabel 13: Totale omvang per deelmarkt en per provincie.

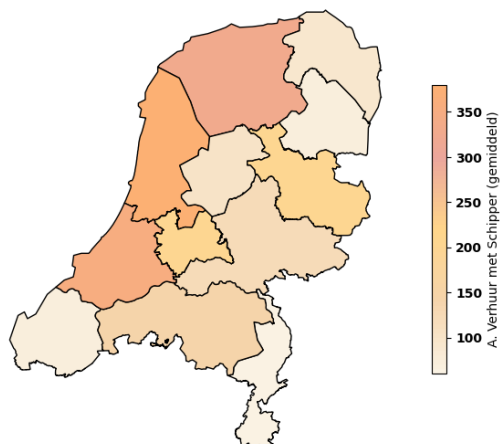
	Verhuur met Schipper	Rondvaarten	Watertaxi's	Veerdiensten	Historische vaartuigen	Totaal
Drenthe	70 (±15)	-	-	-	10	70 (±15)
Flevoland	100 (±20)	-	-	1	10	110 (±20)
Friesland	325 (±60)	5 (±1)	4	16	25	375 (±60)
Gelderland	120 (±25)	5	-	7	10	140 (±25)
Groningen	90 (±20)	6 (±1)	3	1	5	105 (±20)
Limburg	60 (±10)	-	-	4	5	70 (±10)
Noord-Brabant	140 (±30)	20 (±3)	2	4	5	170 (±25)
Noord-Holland	375 (±80)	80 (±15)	10 (±2)	13	20	500 (±95)
Overijssel	200 (±40)	9	-	7	5	220 (±60)
Utrecht	200 (±50)	15 (±8)	-	5	5	225 (±60)
Zeeland	70 (±10)	0	1	-	5	75 (±10)
Zuid-Holland	350 (±70)	25 (±2)	12 (±6)	18	15	420 (±80)
Totaal	2100 (±425)	165 (±30)	30 (±10)	76	120	2.490 (±465)

Totaal per Provincie

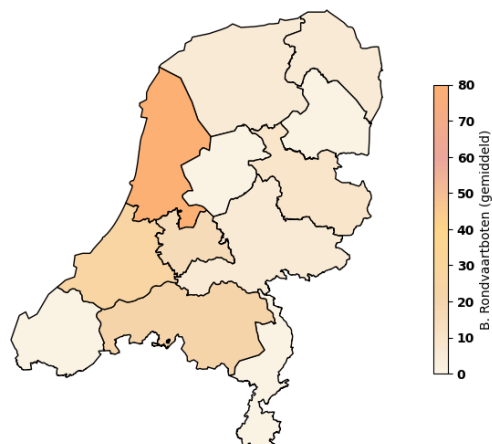

Figuur 12: Totaal aantal schepen per provincie.

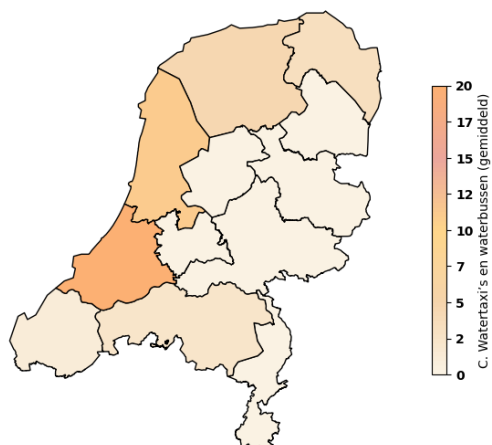
A. Verhuur met Schipper per Provincie

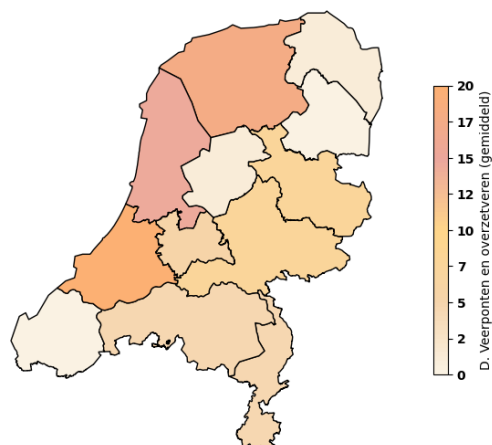
B. Rondvaartboten per Provincie

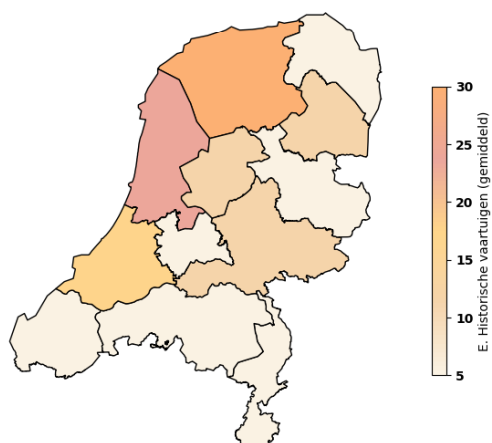
C. Watertaxi's en waterbussen per Provincie

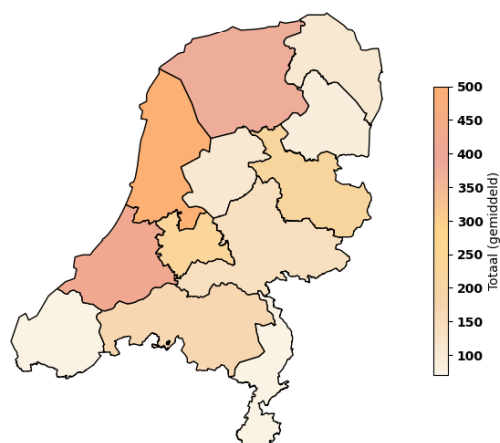
D. Veerponten en overzetveren per Provincie

E. Historische vaartuigen per Provincie

Totaal per Provincie

Figuur 13: Deelmarkten en totaaloverzicht per provincie.